

Drugie podejście polskiego ustawodawcy do uregulowania rynku wodoru

Wciąż rosnące zainteresowanie tematyką wodoru zdecydowanie nie idzie w parze ze zmianami legislacyjnymi służącymi realizacji 6. celu Polskiej Strategii Wodorowej do roku 2030 z perspektywą do roku 2040, jakim jest „Stworzenie stabilnego otoczenia regulacyjnego”, a właściwie tempem, w jakim zmiany te są procedowane. Mimo istnienia kilku fragmentarycznych regulacji zawartych w niektórych ustawach oraz aktach niższego rzędu, w polskim porządku prawnym wciąż brak jest bowiem aktu, który w kompleksowy sposób normowałby szeroko rozumiane prawo wodorowe. Co prawda, jeszcze za poprzedniej kadencji Sejmu podjęta została próba opracowania takiego aktu, w efekcie czego przygotowany został dość obszerny, bo liczący nieco ponad 30 stron, projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (nr wykazu w RCL UD382). Mimo, a może właśnie z powodu, wprowadzenia zbyt szerokiego zakresu regulacji odnoszących się do rynku wodoru, bo wprowadzającego - zdaniem Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki - niekiedy „szerszy zakres obostrzeń i obowiązków niż ma to miejsce w przypadku tak rozwiniętych rynków jak rynek gazu ziemnego czy energii elektrycznej”¹, ww. projekt nie został ostatecznie przyjęty przez Stały Komitet Rady Ministrów, kończąc swój byt na etapie opiniowania.

Po stosunkowo długim okresie legislacyjnej ciszy w tej materii, bo dopiero w dn. 27 maja 2024 r. na stronie RCL opublikowany został jednak nowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (nr wykazu w RCL UD36), którego głównym celem – jak wskazują sami autorzy projektu - jest „stworzenie ram regulacyjnych funkcjonowania rynku wodoru w Polsce”.

Powstaje jednak pytanie - jakie konkretne rozwiązania za tym stoją i czy są one lepsze aniżeli te ujęte w poprzednim projekcie UD382?

Punktem wyjścia stanowi wprowadzenie wyjątkowo rozbudowanej siatki pojęciowej, zawierającej m.in. definicje legalne **wodoru niskoemisyjnego, wodoru odnawialnego i wodoru odnawialnego pochodzenia niebiologicznego**, przy jakże słusznym założeniu jednoczesnej rezygnacji z systemu kaskadowych odesłań do kolejnych aktów prawnych, czyniących – jak miało to w przypadku poprzedniego projektu UD382 - lekturę nawet podstawowych pojęć wyjątkowo nieczytelną, a przez to uciążliwą.

Dalej, projektodawcy proponują, by funkcjonowanie rynku wodoru w Polsce oparte było na znanym już dobrze prawu energetycznemu systemie umów, zaktualizowanym odpowiednio o: **umowę sprzedaży wodoru, umowę o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji wodoru** oraz **umowę o świadczenie usług magazynowania wodoru**, co pozostaje też spójne m.in. z nowo wprowadzonymi pojęciami sieci przesyłowej wodorowej, sieci dystrybucyjnej wodorowej oraz definicją magazynowania wodoru. Ponadto projekt zakłada, że dostarczanie wodoru ma odbywać się także na podstawie umowy kompleksowej wodorowej zawierającej postanowienia umowy sprzedaży wodoru i umowy o świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji wodoru, bądź też postanowienia umowy o świadczenie usług magazynowania wodoru, które to rozwiązanie – jako bardziej przystępne dla uczestników rynku - również ocenić należy jako co do zasady korzystne.

Oprócz tego, intencją autorów projektu jest, by polska gospodarka wodorowa oparta była na działalności aż pięciu nowych operatorów, tj.: operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego, operatora systemu połączonego wodorowego oraz odpowiednio operatorów systemu przesyłowego wodorowego, dystrybucyjnego wodorowego i magazynowania wodoru, co stanowić może niemałe zaskoczenie wobec faktu, że poprzedni projekt UD382 zakładał wprowadzenie zaledwie trzech nowych rodzajów operatorów, a mimo to rozwiązanie to zostało szeroko skrytykowane jako nadmiarowe, biorąc pod

¹ Zob. załącznik nr 1 do pisma z dnia 14 listopada 2022 r., znak: DPR.023.97.2022.AT - Uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (nr UD382), dostępny pod adresem: <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12365500/12921264/12921267/dokument586422.pdf>.

uwagę wczesny etap rozwoju rynku wodoru w Polsce. Wydaje się, że projektodawcy wyciągnęli jednak pewne wnioski z uwag zgłoszonych do poprzedniego projektu, czego efektem stanowią choćby częściowo wprowadzone zmiany w kwestii uzyskiwania koncesji, która uprzednio zastrzeżona była także dla możliwości przesyłania wodoru sieciami wodorowymi (z pewnymi wyjątkami), a która aktualnie przewidziana jest wyłącznie dla działalności w zakresie magazynowania wodoru (z wyjątkiem lokalnego magazynowania w małych instalacjach magazynowych wodoru) oraz obrotu wodorem, lecz tylko w sytuacji, gdy roczna wartość obrotu przekracza równowartość 1.000.000 euro. Nadto, na plus ocenić należy próbę połączenia postępowania koncesyjnego i wyznaczeniowego w przypadku operatora systemu przesyłowego wodorowego oraz operatora systemu dystrybucyjnego wodorowego, co może – jak słusznie wskazują zresztą sami projektodawcy – przyczynić się do przyspieszenia powstawania tych operatorów, zmniejszenia kosztów działalności, a także ułatwienia bieżącej działalności.

Ze względu na aktualny brak infrastruktury wodorowej, tak w przypadku projektu UD382, jak i UD36 za trafne uznać należy także próby wykorzystania istniejącego już potencjału i doświadczenia operatorów na rynku gazowym, czego wyrazem – w przypadku ostatniego projektu – stanowi przede wszystkim wprowadzenie instytucji operatora systemu połączonego gazowo-wodorowego. Istotną zaletą jest także to, że projektodawcy zadbali o to, by mimo wprowadzonych ułatwień w wykorzystaniu środków trwałych z sektora gazowego nie dochodziło do subsydiowania skrośnego, poprzez finansowanie działalności gazowej środkami przeznaczonymi na wodór.

Konkludując, wydaje się, że autorzy nowego projektu UD36 uwzględnili w trakcie prac przynajmniej część uwag zgłoszonych do poprzedniego projektu UD382, co nie znaczy jednak, że przedstawione propozycje zmian pozostają bez wad.

Aktualnie projekt UD36 znajduje się na etapie konsultacji. O tym, jaki będzie ich wynik oraz w jakim stopniu zaważy on na dalszych losach ww. projektu – przekonamy się wkrótce.

Pierwotnie tekst ukazał się: CIRE, 28.06.2024